

A MEGYEI KÖNYVTÁRI HÍRADÓKRÓL

Sorozatunkban azokat a rövidebb-hosszabb „bemutató” cikkeket közöljük, amelyek a megyei hálózati híradók múltjáról, jelenéről és jövőjéről tudósítanak. 2007 őszén a szerkesztőség levélben kereste meg a megyei könyvtárak igazgatóit, azzal a kéréssel, hogy maguk számoljanak be vagy éppen lapszerkesztő munkatársuk írjon ismertetést a megye hálózati híradójáról; úgy ahogyan maguk gondolják, úgy ahogyan önmaguk látják lapjukat. Vannak megyék, ahol jelenleg nem is lát napvilágot könyvtári hálózati híradó, vannak megyék, ahonnan visszajelzést sem kaptunk. Ahonnan viszont érkeztek bemutató cikkek – azokat sorra-rendre olvasóink elé tárjuk.

Szemelvények a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár 50 éves Híradójából

Amikor a felkérést megkaptam a Könyvtári Híradó történetéről szóló beszámoló megírására, még nem sejtettem, milyen kellemes, üdítő órákat fogok eltölteni a hajdani újságok olvasásával. Szerkesztőként is alapelvemnek tartottam a „stílus maga az ember” törvényét, így jelen sorokban is igyekszem visszahúzódni, és magam helyett pontosan idézni nagy elődeimet. Csak szemezgettem, mazsoláztam a hírek és cikkek között, és (higgyék el!) igen visszafogott válogatását adom most ezeknek a sajátos ízű, olykor „pinceszagú” gyümölcsöknek.

A „Könyvtári híradó”¹ első száma 1957 júniusában látott napvilágot. Érdekes idézni a szerkesztőség beköszöntőjét, hiszen mind a célok és feladatok meghatározásában, mind stílusában, hangnemében akár egy mai szakmai lap előzetese is lehetne:

„A KÖNYVTÁRI HIRADÓ megindulása alkalmával szeretettel köszöntjük a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár valamennyi dolgozóját. Ez a kis házi híradó, amelynek ma első példányát veszik kézbe, hasznos segítséget jelenthet a kerületi könyvtárosok és a központi dolgozók munkájának megjavításában s a közös és a különleges kérdések ismeretével közelebb hozza egymáshoz a két könyvtári ágazatot... Fővá-

rosunk lakosságának a lehető legtökéletesebb ellátása, kulturális nevelőmunkánk csak közös erőfeszítéssel képzelhető el...”²

Ezt az utat követte a lap több mint 50 esztendőn keresztül, hol sűrűbben, hol ritkábban megjelenve, majd on-line formára váltva, és tartalmában szétszóródva a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár honlapján, de – hisszük – teljesíti mai napig is akkor vállalt feladatait.

Az 1957-es évfolyam azonban nem az első próbálkozás, hiszen – mint arról az 1960/4. szám tudósít – tiszavirág életű előddel is bírt:

„B 027/1/1919 jelzéssel aprónyomtatványaink között őrizzük a „Budapesti Városi Könyvtár – Hírek és közlések” címmel 1919-ben megindult közlönynek első és – utolsó számát.

A nyolc lapos, nyolcadrétalakú, sokszorosítással készült – kelet nélküli – de tartalmából ítélve a Tanácsköztársaság kikiáltását közvetlenül megelőző időszakban készült lapocskák – mint ahogy a mi Könyvtári Híradónk is – a könyvtári dolgozókat közvetlenül érintő híryananyagot tartalmazza.”

A korszak nagy ünnepeiről, kiemelkedő eseményeiről szóló köszöntők és tudósítások kíváncsognak most elsőként említésre, és ezek töltötték be hosszú évtizedekig a Híradó első oldalait, szolgáltatták a vezércikkek alapját. Nemzetközi Nőnap, Felszabadulásunk évfordulója, Az olvasó népért mozgalom eseményei, megemlékezés Gorkij haláláról, Dienes Lászlóról és Szabó Ervinről. Ritkán objektív, általában túlfűtött sorok. Bibliográfiák megjelenésének beharangozása, könyvajánlók, állományellenőrzési tapasztalatok, programok olvasók megnyerése és jellemfejlés céljából, rövid emlékeztetők az igazgatói ülésekről, továbbképzési tervek, negyedéves jelentések összefoglalói – ezek tették ki az újság zömét. Már az első jelentésnél rögtön elakadtam.

Bevallom őszintén, szeretem a statisztikákat. Hűvösek és távolságtartók, de ha közelebbi kapcsolatba kerülünk velük, megnyílnak, és ódákat képesek zengeni. A belső számsorhoz még feltétlenül kíváncsogna a lakosság létszáma, hiszen ennek – esetleges – nagyarányú változása mindenképpen más színben tüntetné fel az adatokat, ámde vonzaskörzetünk lényegesen túlnyúlik Budapest határain; a használatnak nem feltétele a budapesti lakcím, és anyagaink – többféle tekintetben is meglévő – kuriozitása országos kihatású. De azt is mondják: adott társadalomban az olvasó emberek százalékos aránya – függetlenül kortól és időtől – állandó. Ezt csak megerősítik az alábbi adatok:

1938-ban

A könyvtárak száma	13
Könyvtári állomány	238 687
Beiratkozott olvasók száma	19 624
Kölcsönzött kötetek száma	1 010 539

(Mintegy elremítő szándékkal, a sötét múltat, a nihil időszakát, a szellemi ki-rekesztettséget ábrázolandó közölte fentieket a Híradó.)

A könyvtár **1960**-as jelentésének előzetesében ellenben már azt olvastam, hogy:

A könyvtárak száma	43
Könyvtári állomány	1 610 430
A beiratkozott olvasók száma	127 516
A kölcsönzők és helyben olvasók száma	950 208
A kölcsönzött és helyben olvasott könyvtári egységek száma	2 690 953

(Az utolsó három adat a diafilmekkel együtt értendő.)

Vessük csak ezt össze a **2007**-es adatokkal!

A könyvtárak száma	55
Könyvtári állomány	2 777 489
A beiratkozott olvasók száma	210 495
A kölcsönzők száma	1 473 478
Helyben használók száma	2 603 091
Összesen	4 076 569
A kölcsönzött könyvtári egységek száma	4 475 464
Helyben használt dokumentumok száma	2 668 176
Összesen	7 143 640

A dokumentumok száma 72 százalékos növekedést mutat; ehhez még hozzá kell tennünk azt is, hogy a könyvtárban 1960 óta „megfordult” anyag mértéke lényegesen nagyobb, hiszen a mostanihoz nem rendelődhetett hozzá a közben ilyen-olyan ok miatt kivont egységek száma; márpedig az sem elhanyagolható mennyiség!

Több mint két és félszeresére nőtt a helyben használt dokumentumok mennyisége, a helyben használatot illetően egészen elképesztő a fellendülés (kígyózó sorok már nem csak a hipermarketekben és az exkluzív kiállításokon léteznek), de a kölcsönzőket illetően már nem ilyen kirívó a növekedés. Persze, megváltozott a nyomtatott dokumentumokhoz történő hozzáállás, és egyben a hozzáférés is. A jövő építőköveinek is nevezhető elektronikus dokumentumforgalom nem lehet jelen ezekben a számokban.

Az eszmefuttatás apropóját – természetesen – a „Könyvtári Híradó” (elnézést a szándékos helyesírási hibáért, de a '60-as szabályzat még ezt minősítette helyesnek) jelentette. Akkoriban – egyéb fórum hiányában – az *Évkönyvek*, a külön kiadott éves *Jelentések* és a *Híradó* jelentette meg az előzetes, illetve évközi statisztikai adatsorokat. Kis dicsősége az akkori lapnak, de ez is csak egy a sok közül. Lássuk napjaink valóságát! Az állományadatokat bárki megtekintheti a honlapon (ha ugyan összesítetteket is szeretne látni, végig kell járnia ugyanazt az utat, amit én is; azaz kiírogatni az egységek adatait, és azokat összegezni – bár én ezt most megtettem mindenki helyett), a kölcsönzési statisztikákhoz már internetes belépési kóddal kell rendelkezni, de ezzel valamennyi dolgozó és a könyves szakma is rendelkezhet. Következésképp könyvtárunk egésze immár „nyilvános tér”, ahová bárki belátogathat.

De mielőtt belemélyednék holmi statisztikai, illetve webes elemzésbe (ami jelen esetben nem tisztem), bíztatok mindenkit: tegye meg, érdekes következtetésekre juthat, számos érdekességre lelhet, pl. a honlapon tett „tanulmányi séta” apropóján.

Azt hiszem, irigylem azokat, akik élték az ötvenes–hatvanas éveket – így utólag –; olyan élményekkel teli, lelkes és áhítatos, pátoszos és derűlátóan naiv minden. Manapság hol születhet olyan ihlet, mely például az alábbi sorokat szülte:

„A Gellérthegyen és Városmajorban ilyenkor már rügyet bontanak a fák; némelyek már virágban is állnak. A föld nedvei és áramai sürgetik, serkentik az újulást, fagyok havas esők, nyirkos ködjárások után. Ilyen sürgető – serkentő újulás kezdődött 15 évvel ezelőtt az ország életében is, csontdermesztő telek után... És ahogy a föld nedvei, áramai, törvényszerűen a mélyből hozzák az újulást: a rügyet, virágot, gyümölcsöt, Magyarország felszabadulással kezdődő újulása is a társadalom mélyéből, a múltban elnyomott nép erejéből hozott és hoz az egész nemzet számára minden eddiginél virágzóbb termést. Könyvtárosok vagyunk; a kultúra hírnökeinek, a lélek mérnökeinek szavait továbbítjuk. S hogy a felszabadulás a szó legigazibb értelmében bekövetkezett, és ez a folyamat ma sem ért véget, ezt bizonyítja nem utolsó sorban az is: rövid 15 esztendő alatt olyan emberek tízezreinek, százazreinek kezébe került könyv, akik azelőtt nem érezhették az irodalom ízét, életszépítő erejét...”

Az írásból egyértelműen kiviláglik születésének pillanata is: az 1960-as áprilisi számban leltem rá. Tíz évvel később még mindig pontosan látszott a feladat:

„Oktatásügyünk s egyben népművelésünk egyik központi feladata az ifjúság szocialista emberré nevelése... Nekünk, népművelőknek a pedagógusokkal összefogva meg kell találnunk azokat az eszközöket, melyekkel segíteni tudjuk a fizikai dolgozók hátrányos helyzetben lévő, tanuló gyermekeit.”

A szocialista emberré nevelés egyik nélkülözhetetlen, és egyben abszolút célravezető eszközének a szovjet szépirodalmi művek „elolvastatása” bizonyult. De azt valahogy el kellett érni, hogy a megcélzott réteg kézbe is vegye ezeket a köteteket. Mint tanulmányok sorából megtudhatjuk, erre a célra – többek közt – a könyvajánlókat használták, amelyekkel kapcsolatban az alábbi újítás bizonyult sikeresnek és időtállóknak:

„...a könyvismertetéseket nem gem-kapocccsal tűzzük a kiállított könyvekre, hanem minden ilyen könyvet fóliával bekötiünk, s a kötéstáblára, az átlátszó fólia alá tesszük a színes papírra gépelt annotációt... s mi is bizonyos meglepetéssel tapasztaltuk, hogy április hónapban 6 százalékra emelkedett a szovjet művek forgalma.”

A célok változatlanok, de:

„...olyan közművelődési tevékenység folyjon, amely a korábbinál is tudatosabban formálja a szocialista gondolkodást, magatartást. ...A politikai, ideológiai, az általános és szakmai műveltség, a természettudományos, a műszaki és a művészeti kultúra, a növekvő szabadidő, a rendelkezésre álló javak értelmes és hasznos felhasználásának elsajátítása kapcsolódik ebben szerves egységgé.”

Bizony mondom, nagy segítségére lett volna annak idején a cikkíróknak a mai kor számítógépe: a frázisokat (a mai panelek egykori megfelelőit) csak az adatbázisból kellett volna előhúzkodni. (Persze, bízhatnék a könyvtárosok mindenkori találékonyságában – lásd pl. cédulázás!) Némi változtatás (de sosem a megszokottaknál, legfeljebb az igék használatában), és már kész is az ilyen-olyan beszámoló. Annyiszor olvastam a „propaganda” szót akár önállóan, akár előtagként, hogy nem csodálom, amiért napjainkban már csak „piár”-ként merik emlegetni, de tartok tőle, ez is éppúgy meg fog kopni, mint elődje, csak éppen gyorsabban. A meglepetés számomra csak a fenti szöveg megjelenésének dátuma: 1978, amikor már látszódtott némi változás itt-ott...! Bár erősen gazdagodott a frazeológia, a szókincselemzés még nem jelez – szinte – semmit. Hacsak nem vesszük figyelembe, hogy egyre szikárabbak a mondatok, egyre több a kötelező töltelék; a lelkesedés szüli a lírát, éppen a fegyverek hívják elő a műzsákat, s közvetlen veszedelem elhárulása ismét a háttérbe küldi őket. A lelkesedés lanygulását az ihletettség megszűnése, a szavak, mondatok elszürkülése, a pátosz és áhítat hiánya jelzi.

Politika, politika, politika! Eddig másra sem találtunk, s még ehhez néhány rovat (a szakszevezeték, a KISZ-é, a párté, az MSZBT-é) – kötelezően megjelenő – cikkeit, híreit még hozzá kell rendelnem a fentiekhez. A szakszervezetet illetően ellenben így utólag is kalapot emelek: pontos beszámolókat készítettek valamennyi tevékenységükről, és – valószínűsítem – ők vezették be az „üvegseb” fogalmát, amikor is az utolsó fillérig elszámoltak a felhasznált pénzekről. Főként őket dicsérik a különféle nyaralásokról küldött örömteli beszámolók, ezek közül egyet emeltem ki:

„Teli van a fekete táblánk üdvözlőlappal: Varsó, Balatonszéplak, Sopron, Visegrád, Leningrád és Királyrét, – dolgozóink a szélrózsa minden tájáról jelentkeznek, megkezdődtek az üdülések, utazások. Nyár van, hív a Balaton és a Mátra, készítsd a bugyrodát, holnap avagy a jövő hónapban rád is sor kerül.”

Igazi ingyencségek a felszabadulásunk 15. évfordulójára tett felajánlások:

„Vállalom, hogy a személyi és technikai akadályok miatt elmaradt 500 db katalóguscédula 60 százalékát április 4-re – a napi munkámon kívül elkészítem.

Bevezetjük a rendszeres tájékoztató munkát, amelyről reference-naplót vezetünk.

Március 31-én féltengelytörés érte gépkocsinkat. Kovács Mihály gépkocsivezetőnk felajánlotta, hogy április 4-ére saját erejéből kijavítja. Felajánlását két nap alatt, április 2-ára teljesítette.

Nem hagyhatom ki annak a betördelt jegyzőkönyvnek részleteit, amely az 1978-ban még mindig fúvó szeleket illusztrálja:

Jegyzőkönyv

Készült: A „VOSZK Bp-i Gépjavító Ipartelepén, a BÉKE Szocialista brigád értekezletén

Brigádunk »60 év a Lenini (!) úton« című vetélkedőre való felkészüléskor, igen nagy segítséget kapott a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár 6-os kerületi könyvtára könyvtárosaitól.

Segítségükért javasolta, brigádunk vegye fel Őket Tiszteletbeli Tagjai sorába.

A brigád a felterjesztést egyhangúlag elfogadta.”

„Pártunk és népünk” nagy ünnepei, valamint a szocialista ideológia hirdetőinek és a szovjet íróknak-költőknek évfordulói állandó programot és feladatot róttak egykori kollégáinkra. Derekasan állták a próbát, ez kiderül írásaikból, amelyekben akár tárgyyszerűen, akár élményszerűen, de beszámoltak a kitűzött célokról és az elvégzett munkákról; lett legyen az író-olvasó találkozó, tanulmányi verseny, szakmai program vagy éppen felvonulás. Szintén ebbe az ideológiai-politikai vonulatba tartoznak a külföldi szakmai utak és az ezekről született tudósítások. (Borítékolom, hogy 100 százalékos találati eredménnyel ki-ki meg tudná jelölni a bejárt területeket...!) Manapság az ilyen jellegű írások – szinte – teljesen hiányoznak. A posztmodern korban az ideológia képi formában jelenik meg, ezzel véve át az írásos kultúra helyét (egyszersmind a „verba volant, scripta manent” törvényét), ne csodálkozzunk hát, ha sok mindent immár vizuálisan közlünk és rögzítünk.

Számba sem lehet venni azokat a gyöngyszemeket, amelyek az általunk tárgyalt korszak kezdeti szakaszát ékítették, de mégis ez az 1954-ben született, 1960-ban közölt vers teszi fel a koronát mindenre:

KÖNYVTÁRUNK TÖRTÉNETÉHEZ

*Reviczky és Baross-utca közt áll,
Pompázik a Fővárosi könyvtár –
Nincs ilyen szép a Szép Juhászné se,
Annak sincs szebb földrajzi fekvése!*

*Wenkheim grófék báloztak itt régen,
Mint a hűvös csillagok az égen,
grófi bálók öröméért volt bús
népünk három milliója koldus!*

*De az isten nem ver bottal, póruul
Járt a gróf úr, vízbe fúlt a gróf úr –
Főtt az úri Casinó s a Szentszék
Feje, hogy a cimborát mentsék!*

*Ekkor bízták kutyára a hájat,
Sipőczre a pesti Városházat –
Nem sajnálta ő a közpénzt, hogy hát
Megmentse a grófék ringyét-rongyát!*

*Ráadásul Horthy szobrát gipsszel
Szépítgette Klebelsberg miniszter –
Ígyen lett az eklektikus Wenckheim –
Sasfészekből modern kultúrreklám!*

*Sokáig küzdöttek, vívtak hősi
Harcot itt a haladás erői –
Emléküknek büszke szívvel hódol,
Tiszteleg a proletár utókor!*

A különféle munkafolyamatok, esetleges újítások természetesen bekerültek a Híradóba. Ezen a fórumon ki-ki átvehette a másik könyvtár egyszerűbb vagy célszerűbb munkamódszereit, értesülhetett a „forradalmi” újításokról, új alkalmazásokról. Viszonylag ritkán találtam példát arra, hogyan adtak hangot kollégáim a különféle munkafolyamatokkal kapcsolatos szubjektív érzéseiknek, de azért erre is akad néhány példa. Vegyük mindjárt a leltározást, ami 1968-ban többeket is írásra készített. Manapság már anakronisztikusnak hat az alábbi felkiáltás:

„Végül, de nem utolsó sorban nagyon utópisztikus elképzelés az atomkorszakban, hogy ezt a munkát valamilyen számológép segítségével végezzük? Addig is örülnénk legalább egy jó sorszámozógépnek.”

És zárásként egy abszolút időszerű, úgy tűnik, sosem évülő sóhaj:

„Kedves Szerkesztőség! Azt gondoljuk, a leltározásról ennyi is sok, nem hogy elég! Kérjük, közvetítsék mindannyiunk kívánságát: ha feltétlenül kell leltározni, egy könyvtáros pályafutásában legfeljebb kétszer!”

Már a címe is sokatmondó annak a cikknek, amely mostani könyvbeszerzési gyakorlatunk előzményeit, azok előkészítését, egyedi, de mindenképpen átveendő gyakorlatot ismertető híradós kerekasztal-beszélgetést rögzíti 1989-ben:

MENNYI A CSIGA FUTAMIDEJE
Avagy beszélgetés könyvellátásunk meggyorsításáról

Nem kevésbé figyelemfelkeltőek a következők:

ELKÉPZELÉSEM MUNKAHELYEMRŐL,
AMI MEGGYŐZÖDÉSEM SZERINT NINCS VÁLSÁGBAN

MIÉRT LÉPEK ÁT A TDDSZ-BE?

MIT ÜZEN AZ OLVASÓ?
Közelképek a „családiasított” könyvtár olvasóiról

Részletek:

- *Gimnazista: Hangulatosabb, mint a legtöbb könyvtár ... nem annyira raktárszagú ... bensőséges ... meghitt ...*
- *Nyugdíjas csoportvezető: Én így szeretem szakosítva, hogy amit én szeretek, tudjam, hogy oda menjek, oda nyúljak, és a többi nem érdekel.*
- *Nyugdíjas pedagógus: Eleinte én is ujjongtam, ó de jó dolgom van, na most az orvosiból elviszem, amit mind gondoltam, de aztán láttam, milyen vegyes. Nagyon csúnyán vegyes. Nem jó könyvek vegyítésével, tehát nagyon nagyszerű könyvek mellett nagyon silány könyvek. Hát a „szerelmi könyv”! Olyanok voltak, amiket én nem szerelmi könyvnek titulálnék...*

Talán mondanom sem kell, hogy a nagy viharokat kavart, ellentétes érzelmeket szított családi könyvtári kezdeményezés ihlette a fenti gondolatokat.

Sajnos, nem maradtunk mentek a szociális problémáktól sem, de hogy is tehetők volna, lévén egyik alapfunkciónk ez. Az alábbi, 15 évvel ezelőtt megjelent sorokat akár ma is reprodukálhatnánk:

„Napi 4-5 hajléktalan. 1-2 órás melegedés, majd távozás. Öt perces alapos szellőztetéssel a dolog fölött napirendre térünk. Az idei hajléktalan szezon (novembertől márciusig) viszont maradandó nyomokat hagyott a könyvtárosok megviselt idegrendszerében.”

Nem szándékozom súlyos felhőket varázsolni az égre, így nem folytatom az idézetet, és nem megyek bele napjaink krónikájába. Egykori kollégámnak üzenem: (Nyugat helyett) Kelet-Pesten a helyzet változatlan...

Szerencsére – egyrészt mert valóban gyarapodtunk és szépültünk, másrészt, mert erről be is számoltunk – jó néhány anyag született létesülő és megújuló könyvtárakról, át- és újragondolt funkcionális alapelvekről. A megelégedettséget sugallják a könyvtárvezető szavai szintén 1989-ből:

„A könyvtárban járva úgy éreztem, hogy amit ki lehetett hozni ízléssel, lelkesedéssel, s nem utolsó sorban szaktudással ebből a könyvtárból, azt megtették, s a gyakorlat azt mutatja, hogy mind az olvasók, mind a könyvtárosok jól érzik magukat a megújult könyvtárban.”

A „kis színesek” közül kihagyhatatlan az a beszámoló 1960-ból, ami hajdani kollégánknak tolla alól a *Két emelet boldogság* című film forgatásáról keletkezett. A stáb a Mozcókönyvtárat választotta a szüzsé helyszínéeként, s a külső forgatásoknak áldozatául esett könyvtáros felajzva számolt be élményeiről:

„Láttam e két nap során »esőcsinálást« óriási zuhanyozókkal, a mozgó villamos tetején öntözökannából, láttam »napcsinálást« reflektorokkal, láttam álbajuszt és parókát, ezt a két örök színházi kelléket, tengeri betegséget kaptam a „műmozgástól” melyet négy daliás anyagmozgató idézett elő a lépcsők ringatásával, hallottam szatyros »műolvasó« nénikének Tolsztoj »Háború és béké«-jét, mint könnyű olvasmányt ajánlani, s mindezek láttán csak azon tűnődtem, miért nem lehet eső felvételeket esőben készíteni? – miért nem csinálták a napos felvételt valódi napsütésben? – miért kellett ringatnia a kocsit, amikor az »mozogni« is tud? – miért ragaszkodnak Tolsztoj remekművéhez, mint »könnyű« olvasmányhoz?...

Befejezésül azt az óhajomat szeretném kifejezni, hogy a legközelebbi könyvtáros ábrázolásnál, próbálják összeegyeztetni a hivatást a magánélettel!” (Ja! Ha a filmes szakma apró titkai napvilágra kerülnek...!)”

A Híradó szakmai súlyát alátámasztandó 1993-ban hírt adtak arról, hogy:

*ÁL-HÍRADÓ JELENT MEG
Vigyázat, hamisítanak minket!*

Mottója a következő volt:

*Soha nincs rá idő, hogy jól csináljuk,
De arra mindig van idő, hogy újracsináljuk.*

A különleges szám megjelenésének apropóját akkor főigazgatónk, Kiss Jenő 60. születésnapja jelentette.

2002 körül aztán egészen másfajta szelek kezdtek fújni:

A FSZEK 60 tagkönyvtára közötti belső, valamint a látogatóink és a nagyvilág számára biztosított külső kommunikáció fejlesztési koncepciója

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár portál-rendszere – www.fszek.hu Szerkesztőségi szándékok és azok gyakorlati megvalósítása a Minerva – projekt tükrében

Átláthatóság – hogy az adott információ eléréséhez ne számtalan „hagymarétegen keresztül” vezessen el az út;

Karbantartottság – meghatározott minőségi elvek mentén a szerkesztők feladata, hogy az általuk rögzített információk hitelességét, naprakészességét ellenőrizzék;

Elérhetőség – A cikkek betűmérete állítható kisebb – nagyobbra;

Felhasználó-központúság – fontos, hogy a visszajelzések – kerüljenek akár a fórumok valamelyikébe – jussanak el a Kapcsolatok menüben megadott elérhetőségek valamelyikén keresztül hozzánk, nagyon fontosak számunkra;

A könyvtár szolgáltatásainak egy részét publikáljuk a világhálóra, klasszikus példája ennek a saját adatbázisok publikussá tétele;

Aktualitás – A könyvtárak szolgáltatásáról és elérhetőségeiről folyamatosan bővítjük az adatbázist, amely lehetővé teszi a információk aktualizálását is. Minden információ on-line módon frissíthető;

Esélyegyenlőség: az esélyegyenlőség jegyében eddig is törekedtünk arra, hogy könyvtáraink a hátrányos helyzetű polgárok számára is használható legyen;

Miután fentiek értelmében 2004-ben már új portálon kelt életre a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár honlapja, valamint a belső kommunikációs fórumo(ka)t is sikerült létrehozni³ (és a papír sem lett olcsóbb az idők múltával), lassan a Híradó is „felkérdezkedett” webes felületre. Szerkesztőként már csak azokat az írásokat kapom, melyeknek nem képződött állandó helye: beszámolókat tanulmányutakról, rendezvények tapasztalatainak utólagos értékelését, egy-egy személyes könyvajánlót. A különböző rovatok ugyan elszórta jelennek meg, de az információk lényegesen bővültek. A legnagyobb előrelépést időbeli vonatkozásban értük el az új médium bevonásával, hiszen nem kellett immár összevárnai az egy-egy számot terjedelemben kitevő anyagmennyiséget. Nem kevésbé érdektelen a nyitottság, ami mind a

szakma, mind a laikus közönség számára (természetesen a megfelelő jogosultságok hozzárendelésével) közelebb hozott minket, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár használóihoz. A fent közölt elvek erősítését, az interaktivitás fokozását szolgálja a Web.2.0-ás verzió tervezett, ám egyelőre mérlegelés alatt álló bevezetése (felmerült a blogos megjelenés is).

Az mindenesetre bizonyos, hogy a jövő semmiképpen sem a papíralapú formát erősíti, hiszen dokumentumaink tekintetében is egyre inkább az elektronikus megjelenés válik tendenciává, és a használat során a kölcsönzés mára erősen visszaszorult. Nem lehet ez másképp az intézmény életét ismertető, annak belső munkáját szemléltető anyagokkal, tehát a Híradóval sem.

Az alábbi három idézet a technikai fejlődést hivatott illusztrálni:

„A JÖVŐBEN CSAK GÉPPEL ÍRT anyagot fogadunk el! Sok kézzel írott és helytelenül közölt szöveg kellemetlen tapasztalata kényszerítette erre a határozatra a szerkesztőséget.” – 1960-ból;
„Kérjük munkatársainkat, cikk-íróinkat, hogy a leadásra kerülő cikkeiket írógéppel és feltétlenül kettes sortávolsággal gépelve írják.” – íródott '68-ban. És így hangzik napjaink utasítása:
„Kérek mindenkit, ne szerkessze össze az anyagot, főként ne illesszen be képeket! A portál sajátossága miatt úgylis át kell alakítanom.”⁴

Mint azt figyelmes olvasóim bizonyára észrevették: nem a Híradó elemzését tartják most kézben. Akár szakdolgozati téma is lehetne (mind történelmi, szociológiai, politikai vagy akár könyvtártörténeti vonatkozásban) a lapszámok analízisa.

Előre is jó munkát, kellemes időtöltést kívánok a jövőbeli vállalkozó szellemű delikvensnek!

JEGYZETEK

- 1 Elbizonytalanított a „híradó” szó írásmódja. A kezdeti lapszámok – természetesen – írógéppel írt, arról sokszorosított anyagainál a klaviatúra hiányosságának tudtam be a rövid magánhangzót. De a címlap nyomdai tipográfiájának nem kellett volna ehhez feltétlenül alkalmazkodnia. Így olybá vettem, mintha a Híradó kezdetben „Híradó”-ként jelent volna meg.
- 2 Hígyék el, Olvasóim, nem a lustaság vezet, amikor igyekszem minél gyakrabban szóról szóra idézni elődeimet. A szövegek olykor archaikus, olykor ízes, de mindenkor korszellem jegyében született sorait vétek lett volna átírni.
- 3 Szinte a honlappal egy időben megismerkedtünk (állítom, hogy sokan közülünk ekkor láttak először elektronikus postát!) az Outlook nevű új munkatárssal, „aki” kiváltott jó néhány telefonálgatással eltöltött munkaórát; valamint a honlap almenüjeként megszületett az Intranet, amely immár a klasszikus Sűgő szerepét tölti be.
- 4 Ezúton kérek elnézést mindazoktól, akiktől idéztem, s azoktól is, akiktől nem. Szándékosan nem nevesítettem a szerzőket és igyekeztem a szövegközi neveket is kerülni. Még nem oly távoli ez a múlt, és soraimmal, az idézetekkel senkit sem szerettem volna megbántani.

Kapuvári Zsuzsa